

PËRMBLEDHJE E DËGJESËS PUBLIKE

Komisioni i Posaçëm Parlamentar për Reformën Administrative-Territoriale

Qarku Berat | 5 Qershor 2026

1. Konteksti dhe kuadri i dëgjësës

Dëgjesa publike e Qarkut Berat u zhvillua më 5 qershor 2026, në vijim të konsultimeve parlamentare për reformën administrative-territoriale. Diskutimi u organizua rreth territorit dhe qeverisjes, funksioneve, shërbimeve, kompetencave dhe financave vendore, me pjesëmarrje nga bashkitë Berat, Kuçovë, Dimal, Poliçan dhe Skrapar dhe me vëmendje të posaçme ndaj dallimeve midis zonave urbane, rurale dhe malore.

2. Qeverisja vendore dhe përfaqësimi

Gjetje kryesore

- Vlerësimi i organizimit vendor u lidh kryesisht me aftësinë për t'i ofruar qytetarit shërbim të arritshëm, përfaqësim të prekshëm dhe mundësi reale për të ndikuar në vendimmarrjen që prek territorin ku jeton.
- Për efektet e reformës së vitit 2014 u paraqitën vlerësime të ndryshme: disa pjesëmarrës evidentuan administrim më të konsoliduar, kapacitete më të mira dhe investime që njësitë e mëparshme nuk mund t'i përballonin, ndërsa të tjerë theksuan largimin e vendimmarrjes dhe përqendrimin e vëmendjes në qendrat bashkiake.
- U nënvizua se modeli territorial nuk mund të gjykohet vetëm nga numri i banorëve apo madhësia e bashkisë; në vlerësim duhet të përfshihen relievi, distanca, rrjeti i vendbanimeve, identiteti lokal, struktura ekonomike dhe kostoja e marrjes së shërbimit nga qytetari.
- Njësitë administrative dhe strukturat e fshatit u konsideruan hallka të nevojshme të komunikimit me komunitetin, por u kërkua që roli i tyre të jetë më i qartë në evidentimin e nevojave, ndjekjen e shërbimeve dhe përfaqësimin e zonave rurale.
- Në diskutimet për bashkitë më të vogla, veçanërisht Poliçanin, Skraparin dhe Dimalin, u kërkua që çdo ndryshim të mbështetet në analizë të veçantë dhe jo në zbatim mekanik të një kriteri të vetëm.

Gjetje dytësore

- Për Bashkinë Berat u evidentua dallimi midis zhvillimit të qendrës urbane dhe nevojave të fshatrave dhe njërive përreth, duke u kërkuar shpërndarje më e dukshme e investimeve dhe përfaqësimit në të gjithë territorin.
- Për Dimalin u sollën argumente në favor të ruajtjes së njësisë ekzistuese, të lidhura me identitetin, bazën bujqësore, të ardhurat dhe funksionimin aktual të shërbimeve.
- Për Poliçanin u theksuan identiteti qytetar, historia industriale, pozicioni malor dhe kostoja që një bashkim i mundshëm mund t'i krijojë qytetarit në aksesin te administrata dhe shërbimet.
- Kuçova u trajtua si një territor me profil të veçantë urban, industrial dhe ekonomik, ndërsa për Skraparin u theksuan shtrirja territoriale, relievi, turizmi natyror dhe nevoja për administrim të përshtatur me largësitë.
- U artikuluan edhe propozime për riorganizim të territorit të Bashkisë Berat ose krijim njësisish rurale të veçanta, por këto u paraqitën si alternativa për shqyrtim dhe jo si qëndrim i përbashkët i dëgjësës.

3. Mbështetja ligjore dhe burimet

Gjetje kryesore

- U kërkua që përgjegjësitë e pushtetit vendor të përkufizohen qartë dhe të shoqërohen me kompetencat, financat dhe burimet njerëzore të nevojshme për zbatim, në mënyrë që qytetari të mos përballet me paqartësi mbi institucionin përgjegjës.
- Rasti i koordinimit në situata emergjente dhe turistike, përfshirë problematikat në akset drejt kanioneve të Osumit, evidentoi nevojën për protokolle të qarta ndërinstucionale, komunikim funksional dhe shkëmbim informacioni ndërmjet strukturave vendore e qendrore.
- Njësitë administrative u vlerësuan si struktura që duhet të kenë mjete minimale pune dhe përgjegjësi më funksionale, përtej përcjelljes formale të kërkesave nga komuniteti drejt qendrës së bashkisë.
- U theksua nevoja për staf profesional në planifikim, infrastrukturë, bujqësi, turizëm, shërbime sociale, financa dhe përgatitje projektesh, duke pranuar se kapacitetet nuk janë të njëtrajtshme në të pesë bashkitë.
- Në disa ndërhyrje u kërkua rol më i qartë për qarkun ose për një nivel të dytë të qeverisjes, veçanërisht për funksione që kërkojnë koordinim territorial, kapacitete të përbashkëta dhe planifikim përtej kufijve të një bashkie.

Gjetje dytësore

- Roli i kryetarëve të fshatrave dhe administratorëve u lidh me nevojën për identifikim më të shpejtë të problematikave, ndjekje të ndërhyrjeve dhe përgjegjshmëri të drejtpërdrejtë ndaj banorëve.
- U kërkua që konsultimi me komunitetet të jetë pjesë reale e çdo ndryshimi kufijsh dhe që, kur ka kërkesa të forta lokale, të shqyrtohen mekanizma të posaçëm konsultimi ose referendum vendor.
- Bashkëpunimi ndërbashkiak u paraqit si mënyrë për të ndarë specialistë dhe kapacitete teknike, pa e kushtëzuar domosdoshmërisht ofrimin e shërbimeve me bashkimin territorial të njërive.
- Procesi i integritimit europian u lidh me nevojën për administrata vendore të afta të përgatisin dhe zbatojnë projekte, por u theksua se gatishmëria për fondet europiane kërkon organizim, staf dhe bashkëpunim, jo vetëm ndryshim të hartës.

4. Funkcionet, kompetencat dhe shërbimet

Gjetje kryesore

- Përvoja e shërbimeve në qark u paraqit e diferencuar: në disa zona u evidentuan investime në rrugë, ujësjellës, hapësira publike dhe shërbime sociale, ndërsa në zona të tjera u raportuan vonesa, mungesë mirëmbajtjeje dhe vështirësi për të arritur administratën.
- Infrastruktura rrugore dhe mirëmbajtja e akseve rurale e turistike u renditën ndër çështjet kryesore, për shkak të ndikimit të drejtpërdrejtë në siguri, bujqësi, turizëm dhe lidhjen e fshatrave me qendrat e shërbimit.
- Furnizimi me ujë të pijshëm, vaditja, kullimi dhe menaxhimi i kanaleve mbeten funksione me rëndësi të veçantë për zonat bujqësore të Beratit, Dimalit dhe Kuçovës dhe kërkojnë përgjegjësi më të qarta dhe financim të qëndrueshëm.
- Në zonat malore të Poliçanit dhe Skraparit, distanca, relievi dhe popullsia e shpërndarë rrisin koston e shërbimit; u kërkua që ky realitet të reflektohet si në organizim, ashtu edhe në standardet e ofrimit.
- Turizmi, trashëgimia kulturore dhe mikpritja u trajtuan si funksione ekonomike që kërkojnë bashkërendim mes bashkive, policisë, strukturave të emergjencës, operatorëve privatë dhe institucioneve qendrore.

Gjetje dytësore

- U ngritën shqetësime për aksesin në arsim, shëndetësi dhe shërbime administrative në fshatra, përfshirë mbylljen ose dobësimin e disa shërbimeve dhe koston e lëvizjes drejt qendrës.
- Për Beratin u vlerësuan investimet në qendrën historike, furnizimin me ujë dhe hapësirat publike, por u kërkua që zhvillimi i lidhur me trashëgiminë dhe turizmin të shoqërohet me kujdes të barabartë për periferinë dhe njësitë rurale.
- Për Dimalin dhe Kuçovën u theksuan bujqësia, industria dhe infrastruktura si baza të zhvillimit vendor që kërkojnë shërbime të specializuara dhe planifikim të qëndrueshëm.
- Për Poliçanin dhe Skraparin u kërkua që turizmi, pyjet, rrugët malore, emergjencat dhe shërbimet sociale të trajtohen me kapacitete dhe standarde që marrin parasysh karakterin e territorit.
- Digjitalizimi u vlerësua si mundësi për të ulur distancën, por u theksua se ai nuk zëvendëson plotësisht shërbimin fizik, veçanërisht për të moshuarit, zonat me internet të kufizuar dhe procedurat që kërkojnë asistencë të drejtpërdrejtë.

5. Parimet e financimit të njësive të qeverisjes vendore

Gjetje kryesore

- Financimi u identifikua si kushti kryesor që funksionet ligjore të shndërrohen në shërbime konkrete; përgjegjësitë e reja ose të zgjeruara duhet të shoqërohen me burime të parashikueshme dhe të mjaftueshme.
- Në dëgjësë u shfaqën dy vlerësime: një pjesë e pjesëmarrësve evidentoi se konsolidimi ka mundësuar investime më të mëdha dhe administrim më profesional, ndërsa një pjesë tjetër vuri në dukje se rritja e territorit nuk ka garantuar shpërndarje të barabartë të fondeve në çdo njësi dhe fshat.
- Formula e financimit u kërkua të marrë parasysh, përveç popullsisë, edhe sipërfaqen, relievin, largësinë, ruralitetin, numrin e vendbanimeve, trashëgiminë kulturore, fluksin turistik dhe kostot specifike të zonave malore.
- Autonomia financiare u lidh me mundësinë e bashkive për të përdorur të ardhurat sipas prioriteteve vendore, por edhe me forcimin e mekanizmave të barazimit për njësitë me bazë më të kufizuar tatimore.
- U kërkua që diskutimi mbi qëndrueshmërinë financiare të mos kufizohet te aftësia e bashkisë për të gjeneruar të ardhura, por të përfshijë edhe koston që qytetari përballon për të marrë një shërbim larg vendbanimit.

Gjetje dytësore

- Bujqësia, turizmi, industria, trashëgimia kulturore dhe pasuritë natyrore u identifikuan si baza të ndryshme ekonomike të bashkive të qarkut dhe si elemente që duhet të reflektohen në politikat fiskale e të zhvillimit vendor.
- Për bashkitë malore u propozuan transfertat ose instrumente të posaçme që kompensojnë koston më të lartë të rrugëve, mirëmbajtjes, transportit dhe shpërndarjes së shërbimeve.
- U ngrit nevoja për transparencë më të madhe mbi mënyrën si të ardhurat dhe grantet shpërndahen ndërmjet qendrës bashkiake, njësive administrative dhe fshatrave.
- Përthithja e fondeve europiane u konsiderua një mundësi e rëndësishme për qarkun, por e kushtëzuar nga kapaciteti për projektim, bashkëfinancim, zbatim dhe bashkëpunim ndërvendor.

6. Transparenca dhe llogaridhënia

Gjetje kryesore

- U kërkua që rekomandimet e dëgjesës të pasqyrohen në mënyrë të dallueshme në analizat dhe propozimet përfundimtare të komisionit, duke ruajtur balancën midis qëndrimeve të ndryshme të shprehura në sallë.
- Qytetari duhet të ketë një adresë të kuptueshme përgjegjësie për çdo shërbim, veçanërisht kur ndërthuren kompetencat e bashkisë, institucioneve qendrore, policisë, strukturave rajonale dhe operatorëve publikë.
- Përfaqësimi i zonave rurale dhe periferike në këshillat bashkiakë u trajtua si element i rëndësishëm i llogaridhënies, pasi mungesa e një zëri të drejtpërdrejtë mund të ndikojë në renditjen e prioriteteve dhe shpërndarjen e investimeve.
- Transparenca financiare duhet të mundësojë krahasimin midis taksave dhe tarifave të mbledhura, fondeve të transferuara dhe shërbimeve apo investimeve të realizuara në secilën pjesë të territorit.
- Besimi në reformë u lidh me procesin konsensual, përdorimin e kriterëve të verifikueshme dhe trajtimin e barabartë të kërkesave që vijnë nga bashki me profile të ndryshme politike, ekonomike dhe territoriale.

Gjetje dytësore

- U propozua që administratorët, kryetarët e fshatrave dhe strukturat komunitare të kenë kanale të rregullta raportimi dhe të informojnë banorët mbi kërkesat e përcjella, afatet dhe përgjigjet e bashkisë.
- Për çdo skenar territorial u kërkua të bëhet e qartë se çfarë ndryshon konkretisht për qytetarin në shërbim, distancë, përfaqësim, taksa, investime dhe përgjegjësi institucionale.
- Konsultimet e posaçme me komunitetet u vlerësuan si të nevojshme kur propozimet prekin identitetin, ekzistencën ose kufijtë e bashkive dhe njësive administrative.
- U theksua se gjuha përfundimtare e raportimit duhet të ndajë qartë faktet dhe shqetësimet praktike nga interpretimet politike, pa përjashtuar as arritjet e evidentuara dhe as problematikat e ngritura.

Shënim metodologjik

Ky dokument është hartuar mbi bazën e transkriptit të plotë të dëgjesës publike dhe përfaqëson të gjitha zërat e shprehura, duke ruajtur balancimin ndërmjet qasjeve divergjente. Ai nuk shpreh qëndrimin zyrtar të Komisionit, por dokumenton diversitetin e opinioneve të shprehura gjatë sesionit. Dëgjesa u moderua nga Eno Popi. Dëgjesa u regjistrua në tërësi. Transkripti i plotë dhe ky raport do të bëhen publike në faqen e reformës.